

Research Article

The Effects of Learning Experience Provision Through Land Art Activities on Creative Thinking for Young Children in Bantalingchan School

Patnaree Petchkrua*

B.A. (English), Master Student

Early Childhood Education, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

Chalatip Samahito

Ed.D. (Early Childhood Education), Associate Professor

Early Childhood Education, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

Oraphan Butkatanyoo

Ph.D. (Early Childhood Education), Associate Professor

Early Childhood Education, Department of Education, Faculty of Education, Kasetsart University

*Corresponding author: patnaree.pe@ku.th

Received: October 26, 2022/ **Revised:** February 28, 2023/ **Accepted:** March 7, 2023

Abstract

The purpose of this research was to study the effects of learning experience provision through land art activities on creative thinking for young children in Bantalingchan School. The populations of this research were 7 male and female preschool children, ages between 5 and 6 years old. They were studying in Kindergarten 3, the 1st semester, academic year of 2022 at Bantalingchan School Nuea Khlong district, Krabi province, under Krabi Primary Education Service Area Office 1. The research instruments consisted of learning experience provision through land art activity plans, the evaluation of operational creative thinking for young children and the behavior observation form. Data was analyzed by using mean, standard deviation, relative gain scores, and content analysis. The results showed that young children who had learning experience provision through land art activities had higher post-test scores ($\mu=10.52$) than the pre-test ones ($\mu=6.10$). Moreover, the relative gain score was 75.60 which was at the high level. The results from the observation showed that the children could choose various natural materials to create their work new originally. Furthermore, they could use different kinds of new natural materials to decorate their work totally and promptly for a limited time.

Keywords: Land Art, Creative Thinking, Young Children

บทความวิจัย

ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้านตลิ่งชัน

พัฒน์นรี เพชรเครือ*

ศศ.ม. (ภาษาอังกฤษ), นักศึกษาปริญญาโท

สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชลธิป สมบัติโต

Ed.D. (Early Childhood Education), รองศาสตราจารย์

สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อรพรรณ บุตรกตัญญู

ค.ด. (การศึกษาปฐมวัย), รองศาสตราจารย์

สาขาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*ผู้ประสานงาน: patnaree.pe@ku.th

วันรับบทความ: 26 ตุลาคม 2565/ วันแก้ไขบทความ: 28 กุมภาพันธ์ 2566/ วันตอบรับบทความ: 7 มีนาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้านตลิ่งชัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง จำนวน 7 คน ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านตลิ่งชัน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลอง ($\mu=10.52$) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลอง ($\mu=6.10$) นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เท่ากับ 75.60 คะแนน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พัฒนาการระดับสูง ผลจากการสังเกตพฤติกรรมพบว่า เด็กสามารถเลือกวัสดุธรรมชาติ เพื่อนำมาออกแบบสร้างสรรค์ผลงานให้มีความแปลกใหม่ สามารถใช้วัสดุได้หลากหลายโดยไม่ยึดติดกับวัสดุชนิดเดิม และตกแต่งผลงานให้มีความสมบูรณ์ได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาจำกัดได้

คำสำคัญ: ภูมิศิลป์ ความคิดสร้างสรรค์ เด็กปฐมวัย

บทนำ

ศตวรรษที่ 21 ถือเป็นยุคที่เข้าสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญต่อการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อดิจิทัลต่าง ๆ ทำให้คนในปัจจุบันส่วนใหญ่ต้องหันมาพึ่งพาเทคโนโลยีในการหาข้อมูลข่าวสารและความรู้ต่าง ๆ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการดำเนินชีวิต ซึ่งส่งผลมาถึงเด็กและเยาวชนที่ทุกคนต้องสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางและหลากหลายช่องทาง แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้จากเนื้อหาสาระความรู้พื้นฐานที่มีอยู่เพียงในตำราไม่เพียงพอและก้าวไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่กำลังพัฒนาอยู่ตลอดเวลา ความรู้จึงจำเป็นต้องสัมพันธ์กับทักษะความสามารถเพื่อใช้ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยทักษะและความรู้ที่สำคัญมีหลากหลายด้าน (Erdem, Bağcı, & Kocyigit, 2019) แต่สำหรับโลกการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์กลายเป็นสิ่งจำเป็นที่ช่วยให้บุคคลสามารถแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อน มีความคิดริเริ่ม และสร้างความคิดใหม่ ๆ ได้ (Oncu, 2016) อีกทั้งสามารถปรับตัวอยู่กับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ และเผชิญหน้ากับสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคยได้ (Fitriyati, Himah & Rohadi, 2019) ความคิดสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถและมีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

ความคิดสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับสังคมตั้งแต่การรู้จักการคิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ จากในเรื่องใกล้ตัวจนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต แม้ว่าความคิดสร้างสรรค์จะเป็นที่ให้การยอมรับในวิทยาศาสตร์ สิ่งประดิษฐ์ หรือการออกแบบ แต่ในบริบททางสังคม ความคิดสร้างสรรค์ยังช่วยเปลี่ยนความคิดให้บุคคลมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว ต่อผู้อื่น และต่อตนเอง ทำให้บุคคลมีความยืดหยุ่น เปิดใจกว้างในการรับรู้สิ่งใหม่ ๆ และการยอมรับความแตกต่างในด้านทัศนคติมากยิ่งขึ้น (Glaveanu et al., 2019) Guilford (1967) ได้กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถทางความคิดเชิงอนกนัย (Divergent Thinking) คือ การมีความคิดหลายทิศทาง หลายแง่มุม คิดได้กว้างไกล มีอิสระในความคิดอย่างไร้ขีดจำกัด และสามารถแสวงหาแนวคิดใหม่ ๆ ได้ (Wojciehowski &

Ernst, 2018) อีกทั้งเป็นความสามารถทางความคิดที่ช่วยแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อน รู้จักการปรับตัวในการดำเนินชีวิต และเปิดโอกาสให้เรียนรู้มุมมองใหม่ ๆ จากโลกรอบตัว (Ernst & Burcak, 2019) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จึงควรได้รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กปฐมวัย เนื่องจาก Behnamnia, Kamsin, Ismail, & Hayati (2020) ได้ศึกษาพบว่า ช่วงอายุที่มีความสำคัญในการเสริมสร้างความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการจะอยู่ในช่วงอายุระหว่างสองถึงหกขวบ ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เด็กสามารถแสดงออกถึงความสามารถและการจินตนาการได้มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ความสามารถนี้ไม่เพียงแต่ให้ความสำคัญต่อช่วงวัยเด็ก แต่เชื่อมโยงไปถึงการดำเนินชีวิตในสังคมของเด็กในอนาคต (Glaveanu et al., 2019)

การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กปฐมวัยในบางโรงเรียนมุ่งเน้นกิจกรรมที่เป็นแบบแผนและลดเวลาการทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจส่งผลต่อความสามารถทางความคิดสร้างสรรค์ของเด็กลดลงได้ (Ernst & Burcak, 2019) กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในชั้นเรียนปฐมวัยมีหลากหลาย เช่น กิจกรรมวาดภาพระบายสี งานประดิษฐ์ต่าง ๆ กิจกรรมฝึก ตัด ปะ (Pang, 2015) อีกทั้งกิจกรรมในพื้นที่กลางแจ้งช่วยให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จากการสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว (Serbu, 2020) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่เปิดโอกาสให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากการเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ลงบนพื้นดิน โดยจะใช้วัสดุธรรมชาติที่พบในบริเวณทำกิจกรรมจากวัสดุที่หล่นจากต้น วัสดุประเภทที่ได้จากดิน และประเภทที่ได้จากสัตว์ เช่น ใบไม้ กิ่งไม้ ก้อนหิน ดิน ทราช และเปลือกหอย (Shilling & Brooklyn, 2010) กิจกรรมภูมิศิลป์จะต่างออกไปจากผลงานศิลปะที่เราเห็นอยู่ในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็น ภาพวาดสีน้ำมัน หรืองานปั้นประเภทต่าง ๆ เนื่องจากจุดประสงค์หลักคือ การให้มนุษย์สร้างสรรค์งานศิลปะจากความรู้สึกประทับใจในความงามของธรรมชาติ และนำธรรมชาติมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะ (Totes et al, 2014)

จากการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในปีการศึกษา 2563-2564 ในมาตรฐานคุณลักษณะพัฒนาการด้าน

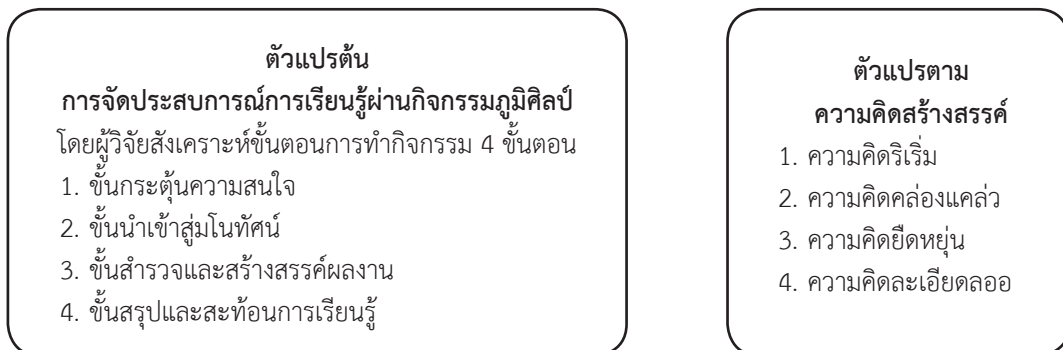
สติปัญญา ช่วงอายุ 5-6 ปี และการสัมภาษณ์ครูประจำชั้น อนุบาล 3 โรงเรียนบ้านด่งชั้น จังหวัดกระบี่ พบว่า ผลงานของเด็กแต่ละคนมีรูปแบบที่เหมือนกันทั้งการเลือกใช้วัสดุและรูปแบบการสร้างเป็นส่วนประกอบต่าง ๆ เด็กไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานให้แปลกใหม่และสมบูรณ์ได้ และใช้เวลาในการทำกิจกรรมนานกว่าที่ครูกำหนด อีกทั้งเด็กปฐมวัยไม่มีสมาธิในการทำกิจกรรม ขาดความมั่นใจและความกระตือรือร้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมนอกห้องเรียนในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ ได้มีโอกาสสำรวจพื้นที่ในธรรมชาติ และเลือกใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ตามจินตนาการ ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นแนวทางกิจกรรมให้กับครู และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ภาพประกอบ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ หมายถึง การที่ครูจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติลงบนพื้นดิน โดยมีขั้นตอนการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.1 **ขั้นกระตุ้นความสนใจ** หมายถึง ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยผ่านนิทานเพื่อ

ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้านด่งชั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้านด่งชั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนการทำกิจกรรมภูมิศิลป์ของ Shilling & Brooklyn (2010) และขั้นตอนการดำเนินการเรียนการสอนตามรูปแบบศิลปะเพื่อการเรียนรู้ของ Tantipalachiwa (2008) มาสังเคราะห์และสรุปเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นนำเข้าสู่มนต์ 3) ขั้นสำรวจและสร้างสรรค์ผลงาน 4) ขั้นสรุปและสะท้อนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยยึดตามทฤษฎีของ Guilford (1967) โดยมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความคิดริเริ่ม 2) ความคิดคล่องแคล่ว 3) ความคิดยืดหยุ่น 4) ความคิดละเอียดลออ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

เป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการนำไปใช้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

1.2 **ขั้นนำเข้าสู่มนต์** หมายถึง ขั้นตอนการกระตุ้นให้เด็กสะท้อนคิดผ่านการตอบคำถามจากนิทาน

1.3 **ขั้นสำรวจและสร้างสรรค์ผลงาน** หมายถึง ขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้นอกห้องเรียนในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ โดยมุ่งเน้นให้เด็กได้ใช้เวลา

ในการสำรวจพื้นที่ในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ และเก็บรวบรวมวัสดุธรรมชาติร่วมกับเลือกวัสดุธรรมชาติที่ครูเตรียมไว้ให้นำมาสร้างสรรค์ และนำเสนอผลงานด้วยวิธีการตอบคำถามตามหัวข้อที่กำหนดไว้ โดยมีครูช่วยถ่ายภาพผลงานศิลปะของเด็กแต่ละคนเพื่อใช้ในการสะท้อนการเรียนรู้

1.4 **ขั้นสรุปและสะท้อนการเรียนรู้** หมายถึง ขั้นตอนที่เด็กบอกเล่าความรู้สึกที่มีต่อผลงานและการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยดูจากภาพถ่ายประกอบ

2. ความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) หมายถึง ความสามารถทางความคิดในการลงมือสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนอกห้องเรียนในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบดังนี้

2.1 **ความคิดริเริ่ม (Originality)** หมายถึง ความสามารถของเด็กในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติที่มีความคิดแปลกใหม่และต่างไปจากความคิดของผู้อื่น โดยความคิดนั้นอาจเกิดจากความรู้เดิมมาประยุกต์ดัดแปลงจนเกิดเป็นความคิดใหม่ ๆ

2.2 **ความคิดคล่องแคล่ว (Fluency)** หมายถึง ความสามารถของเด็กในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติได้อย่างรวดเร็วและหลากหลายภายในระยะเวลาที่กำหนด

2.3 **ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility)** หมายถึง ความสามารถของเด็กในการเลือกวัสดุธรรมชาติ ออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติโดยดัดแปลงได้อย่างหลากหลาย ซึ่งสามารถใช้วัสดุธรรมชาติชนิดอื่น ๆ โดยไม่ยึดติดกับวัสดุชิ้นเดิม

2.4 **ความคิดละเอียดลออ (Elaboration)** หมายถึง ความสามารถของเด็กในการออกแบบสร้างสรรค์และสื่อสารผลงานจากวัสดุธรรมชาติ โดยการให้รายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์มากขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) รูปแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (one group pretest-posttest design)

ประชากร

เด็กปฐมวัยชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 7 คน ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านดั่งลิ้งชั้น อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์

ตัวแปรตาม คือ ความคิดสร้างสรรค์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 24 แผน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แต่ละแผนประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ (2) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (3) ขั้นการสำรวจและสร้างสรรค์ผลงาน (4) ขั้นสรุปและสะท้อนการเรียนรู้ ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันที่ 1 วันที่ 2 และ วันที่ 3 ของแต่ละสัปดาห์ วันละประมาณ 30 - 45 นาที

2. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย ซึ่งใช้ประเมินเด็กเป็นรายบุคคล มีจำนวน 4 สถานการณ์ สถานการณ์ละ 1 ข้อ ประกอบด้วยหัวข้อสถานการณ์ ดังนี้ เรือหางยาว บ้านนกกสุสันต์ วัวลอยลม และพื้นที่ป่าชายเลน โดยให้เด็กสร้างสรรค์ผลงานผ่านสถานการณ์ที่ครูเล่าโดยใช้วัสดุธรรมชาติจากการเดินสำรวจเก็บวัสดุด้วยตนเองและจากที่ครูเตรียมไว้ให้

3. แบบสังเกตพฤติกรรม เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมที่ผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูล รายละเอียดของพฤติกรรม และคำพูดของเด็กปฐมวัย ในการทำกิจกรรมและการสร้างสรรค์ผลงานของเด็กผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย

1.1 ศึกษาหลักสูตร คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมภูมิศิลป์สำหรับเด็กปฐมวัยของ Shilling & Brooklyn (2010) และขั้นตอนการ

ดำเนินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามรูปแบบศิลปะเพื่อการเรียนรู้ของ Tantipalachiwa (2008) เพื่อนำมาสังเคราะห์และออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย

1.2 ดำเนินการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของความคิดสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ จำนวน 24 แผน ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันที่ 1 วันที่ 2 และ วันที่ 3 ของแต่ละสัปดาห์ วันละประมาณ 30 - 45 นาที

1.3 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย และด้านการวัดผลการศึกษาจำนวน 3 ท่าน เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยมีค่าเฉลี่ย $IOC = 1.0$ ซึ่งถือว่าเป็นแผนการจัดประสบการณ์ที่มีคุณภาพเหมาะสม โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะ คือ ควรเพิ่มรายละเอียดในขั้นตอนของการทำกิจกรรมให้ชัดเจน และระบุคำถามและแนวทางการตอบในแต่ละแผนให้ละเอียด

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัย ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร

2. การสร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัย จากแนวคิดทฤษฎีของ Guilford และศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแบบประเมินเชิงปฏิบัติการตามแบบประเมินผลงานศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยของ Nanthad (2017 as cited in Pumchart, 2014) นำมาวิเคราะห์และปรับให้เหมาะสมเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย

2.2 สร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย เพื่อประเมินความคิดสร้างสรรค์ กำหนดความสามารถของความคิดสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1) ความคิดริเริ่ม

2) ความคิดยืดหยุ่น 3) ความคิดคล่องแคล่ว 4) ความคิดละเอียดลออ โดยทำการประเมินเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลจากสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้จำนวน 4 สถานการณ์ ประกอบด้วย หัวข้อที่ 1 เรื่อง เรือหางยาว หัวข้อที่ 2 เรื่อง บ้านนกยูง หัวข้อที่ 3 เรื่อง วัวลอยลม และ หัวข้อที่ 4 เรื่อง พื้นที่ป่าชายเลน

2.3 นำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจและให้ค่า $IOC = 1.00$ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะ คือ ในการเขียนสถานการณ์ควรบรรยายให้ละเอียด และการประเมินบางด้านควรกำหนดกรอบของการประเมินให้ชัดเจน

2.4 นำแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัยที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองกับประชากรที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาล 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านดงลิ้นจี่ อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดเตรียมพื้นที่ในการทำกิจกรรมบริเวณสนามหญ้าให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในธรรมชาติ โดยมีพื้นที่ทั้งหมด 3 ส่วน คือ กระบะทราย น้ำตกจำลอง และกระบะโคม

2. ผู้วิจัยทำการทดสอบโดยใช้แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการไปทดลองกับเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยการระบุจำนวน 4 สถานการณ์แล้วให้เด็กลงมือปฏิบัติ โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วยตนเองจำนวนทั้งหมด 24 แผน เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน คือ วันที่ 1 วันที่ 2 และ วันที่ 3 ของแต่ละสัปดาห์ วันละประมาณ 30-45 นาที จนสิ้นสุดการทดลอง

4. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกตพฤติกรรมและบันทึกในแบบบันทึกพฤติกรรม

5. ผู้วิจัยทำการทดสอบเด็กปฐมวัยหลังการทดลอง

(Post-test) โดยกำหนด 4 สถานการณ์เดิมที่กำหนด ก่อนการทดลอง เพื่อนำไปประเมินประชากรตามวิธีการที่ใช้ในการประเมินก่อนการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการทดสอบด้วยตนเอง

6. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ทั้งหมดแล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง ไปวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนหลังการทดลองทั้งโดยรวมและรายด้าน โดยข้อมูลเชิงปริมาณได้มาจากการใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ (Relative Gain Score) วิเคราะห์ผลของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ภูมิศิลป์รายสัปดาห์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และบรรยายเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการ

การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำคะแนนที่ได้จากการประเมินความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพโดยใช้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ย (μ)

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

1.3 คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ จากแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์เชิงปฏิบัติการของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลัง (Pre-test/Post-test) โดยใช้สูตรคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ และแปลคะแนนตามเกณฑ์ระดับพัฒนาการ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์} = \frac{(\text{คะแนนหลังเรียน} - \text{คะแนนก่อนเรียน})}{(\text{คะแนนเต็ม} - \text{คะแนนก่อนเรียน})} \times 100$$

จากนั้นแปลความหมายคะแนนตามเกณฑ์ระดับพัฒนาการ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1

เกณฑ์คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์เทียบระดับพัฒนาการ

คะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์	ระดับพัฒนาการ
76-100	พัฒนาการระดับสูงมาก
51-75	พัฒนาการระดับสูง
26-50	พัฒนาการระดับปานกลาง
0-25	พัฒนาการระดับต้น

แหล่งที่มา: Kanchanawasri (2009)

1.4 สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและบรรยายเชิงพรรณนา

2. นำผลการวิเคราะห์มาประเมินเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ภูมิศิลป์โดยรวมและรายด้าน และผลของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ทั้ง 8 สัปดาห์ ดังตาราง 2

ตาราง 2

ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์ก่อนและหลังการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์โดยรวม

คนที่	คะแนนก่อนทดลอง (คะแนนเต็ม 12)	คะแนนหลังทดลอง (คะแนนเต็ม 12)	คะแนน ความต่าง	คะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์
1	6.00	10.13	4.13	68.83
2	5.90	10.00	4.10	67.21
3	6.00	11.50	5.50	91.67
4	6.25	9.88	3.63	63.13
5	5.50	10.13	4.63	71.23
6	7.40	11.75	4.35	94.57
7	5.63	10.25	4.62	72.53
ค่าเฉลี่ยของผล คะแนนรวม	6.10 ($\sigma=0.62$)	10.52 ($\sigma=0.76$)	4.42	75.60

จากตาราง 2 คะแนนความคิดสร้างสรรค์ของ เฉลี่ยก่อนการทดลอง ($\mu=6.10$) และค่าเฉลี่ยคะแนน
เด็กปฐมวัยโดยรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ พบว่า พัฒนาการสัมพัทธ์เท่ากับ 75.60 คะแนน ซึ่งอยู่ใน
คะแนนเฉลี่ยหลังการทดลอง ($\mu=10.52$) สูงกว่าคะแนน เกณฑ์พัฒนาการระดับสูง

ตาราง 3

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของคะแนนความคิดสร้างสรรค์
ก่อนและหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์รายด้าน

ความคิด สร้างสรรค์	การทดลอง	คะแนนเต็ม	(μ)	(σ)	คะแนน ความต่าง	คะแนน พัฒนาการสัมพัทธ์
ความคิดริเริ่ม	ก่อนการทดลอง	12	6.71	0.49	4.15	78.45
	หลังการทดลอง	12	10.86	0.56		
ความคิด คล่องแคล่ว	ก่อนการทดลอง	12	5.00	1.41	4.60	65.71
	หลังการทดลอง	12	9.60	1.62		
ความคิด ยืดหยุ่น	ก่อนการทดลอง	12	8.00	1.15	3.43	85.75
	หลังการทดลอง	12	11.43	0.79		
ความคิด ละเอียดลออ	ก่อนการทดลอง	12	4.64	0.69	5.57	75.68
	หลังการทดลอง	12	10.21	1.19		

จากตาราง 3 พบว่า หลังการทดลองคะแนนเฉลี่ย ความคิดสร้างสรรค์แต่ละด้านสูงกว่าก่อนการทดลอง และคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์ของความคิดยืดหยุ่นและ

ความคิดริเริ่มอยู่ในระดับพัฒนาการระดับสูงมาก และ รองลงมา คือ ความคิดละเอียดลออและความคิดคล่องแคล่ว อยู่ในระดับพัฒนาการระดับสูง

ตาราง 4

ผลของคะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ทั้ง 8 สัปดาห์

ความคิดสร้างสรรค์	(μ)
ความคิดริเริ่ม	2.35
ความคิดคล่องแคล่ว	2.10
ความคิดยืดหยุ่น	2.37
ความคิดละเอียดลออ	2.17

จากตาราง 4 พบว่า คะแนนเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์ ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรม ภูมิศิลป์ทั้ง 8 สัปดาห์ คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิด ยืดหยุ่น มีคะแนนเท่ากับ 2.37 รองลงมา คือ ความคิด ริเริ่มมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.35 ลำดับต่อมา คือ ความคิด ละเอียดลออมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 และลำดับสุดท้าย คือ ความคิดคล่องแคล่วมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.10

ตอนที่ 2 ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก ปฐมวัยในโรงเรียนบ้านตลิ่งชันผ่านการสังเกตและบันทึก พฤติกรรมระหว่างการทำกิจกรรม

ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม ระหว่างการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิด ละเอียดลออ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม ช่วงสัปดาห์แรก เด็กส่วนใหญ่ ยังไม่กล้าแสดงความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดริเริ่ม เด็กมีความกังวลในการตอบคำถาม หรือการสร้างสรรค์ ผลงาน แต่หลังจากที่เด็ก ๆ ได้ทำกิจกรรมในสัปดาห์ที่ 4-5 ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเด็กมีความสนใจและมีความกล้า ในการแสดงออกถึงความคิดริเริ่มมากขึ้น เด็กสามารถ ตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นได้ แม้ว่าเด็กจะได้ยิน คำตอบจากเพื่อน แต่เด็ก ๆ เลือกที่จะตอบคำถามจาก ความคิดของตนเอง และในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงาน เด็ก ๆ ตั้งใจสร้างสรรค์ผลงานของตัวเองและสามารถ บอกชื่อ และอธิบายแนวคิดของตนเองได้ อีกทั้งเด็กบางคน ให้ความสนใจและตั้งใจฟังเมื่อเพื่อนนำเสนอผลงาน ตัวอย่างคำพูดเด็ก เช่น “ผมได้ยินเสียงน้ำตก และได้ยิน เสียงนกร้อง ผมเลยสร้างรังนกมีพ่อแม่และลูกนก และ ผมใส่อาหารนกลงไปด้วยครับ ส่วนอันนี้เป็นเรือปลาหมึก เป็นเรือสำหรับตกปลาหมึกที่อยู่ในทะเล ผมเคยไปตก กับพ่อครับ”

ภาพประกอบ 2

ผลงานของเด็กคนที่ 3 ที่ตั้งชื่อว่าต้นเอลซ่า

ตัวอย่างผลงานในสัปดาห์ที่ 5 เรื่องต้นไม้ที่รัก เด็กคนที่ 3 เลือกหยิบเปลือกหอย ปะการัง เมล็ดมะขาม และดอกพุท ด้วยตัวเองอย่างตั้งใจ ไม่ลังเลหรือมองเพื่อนที่เลือกอยู่ข้าง ๆ และสามารถนำวัสดุมาสร้างสรรค์ ต้นเอลซ่า ซึ่งเด็กได้ซื้อมาจากตัวละคร เจ้าหญิงเอลซ่า ในภาพยนตร์เรื่อง Frozen และจินตนาการว่าเจ้าหญิงเอลซ่าเสกต้นไม้ให้กลายเป็นน้ำแข็ง และต้นไม้ก็ออกดอกเป็นดอกไม้สีขาวแข็งทำให้เมืองหนาวเย็น

2. ความคิดคล่องแคล่ว ช่วงสัปดาห์แรก เด็กส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นหรือตอบคำถาม บางคนรู้คำตอบพูดกระซิบเบา ๆ ไม่กล้ายกมือตอบ ผู้วิจัยจึงต้องกระตุ้นและให้กำลังใจเพื่อตอบคำถาม เด็กบางคนสามารถตอบได้อย่างรวดเร็ว แต่บางคนใช้เวลาในการคิดคำตอบนานกว่าคนอื่น ๆ ในขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานเด็กใช้ระยะเวลานาน เนื่องจากเด็กลังเลและ

ไม่มั่นใจในการเลือกใช้วัสดุธรรมชาติจึงเปลี่ยนวัสดุหลายครั้ง แต่หลังจากที่เด็กทำกิจกรรม ในสัปดาห์ที่ 3-5 พบว่า เด็กมีกระตือรือร้น ให้ความร่วมมือในการตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็น และสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดตั้งแต่การตอบคำถามได้อย่างอย่างรวดเร็ว คำตอบมีความหลากหลาย และอธิบายรายละเอียดได้มากขึ้น การสำรวจและเลือกวัสดุธรรมชาติ เด็กตัดสินใจเลือกวัสดุธรรมชาติและจัดวางวัสดุธรรมชาติเพื่อสร้างสรรค์ผลงานอย่างคล่องแคล่ว ไม่รีรอและลังเลที่จะจัดวางวัสดุในตำแหน่งต่าง ๆ และมีการยกมือจองลำดับในการนำเสนอผลงานและคอยช่วยเตือนเพื่อนคนอื่น ๆ ตัวอย่างคำพูดของเด็ก เช่น “หนูสร้างผลงานเสร็จแล้วค่ะครู หนูขอพูดคนต่อไปนะคะ” “ถ้าเธออยากเลือกเปลือกหอย ก็หยิบเลยสิ” “เธอรีบสร้างเร็ว จะหมดเวลาแล้วนะ”

ภาพประกอบ 3

ผลงานของเด็กคนที่ 7 ที่ตั้งชื่อว่ากระถางลอยทะเล

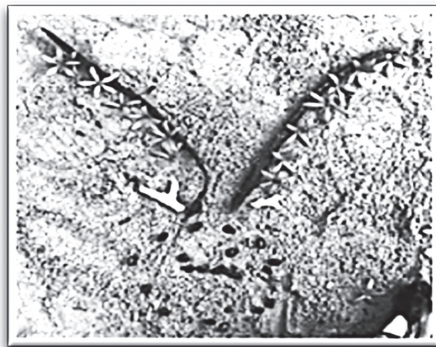

ตัวอย่างผลงานในสัปดาห์ที่ 7 เรื่อง ลอยกระทง เด็กคนที่ 7 เลือกหิ้วยีสตุธรรมชาติและนำมาสร้างผลงาน กระทงลอยทะเลได้อย่างรวดเร็ว โดยเริ่มจากใช้ใบสีก เป็นฐานกระทง จากนั้นใส่หุ่นลงไป และตกแต่งกระทง ด้านบนด้วยเปลือกหอย และลูกยางนาไว้ตรงกลางเพื่อให้กระทงสมดุล แรงบันดาลใจเกิดจากประสบการณ์ที่ เด็กเคยไปลอยกระทงกับครอบครัวที่ท่าน้ำทุกปี จึงอยาก สร้างกระทงของตัวเองที่มีความแข็งแรง และสามารถ ลอยน้ำได้ไกลไปอีกเกาะหนึ่งได้ แสดงให้เห็นถึงความคิด คล่องแคล่วตั้งแต่ขั้นตอนการเลือกวัสดุธรรมชาติจนถึง การนำเสนอผลงาน

3. ความคิดยืดหยุ่น ช่วงสัปดาห์แรก เด็กส่วนใหญ่ มีความกังวลในการเลือกวัสดุและยึดติดกับการเลือกวัสดุ

ภาพประกอบ 4

ผลงานของเด็กคนที่ 5 ที่ตั้งชื่อว่ากวางน้อย

ตัวอย่างผลงานในสัปดาห์ที่ 6 เรื่อง สัตว์น่ารัก เด็กคนที่ 5 สร้างผลงานกวางน้อย เด็กสามารถเลือก หิ้วยีสตุธรรมชาติชนิดอื่นมาทดแทนวัสดุที่ไม่มีได้ ใน ตอนแรกเด็กต้องการกิ่งไม้เพื่อมาสร้างเป็นเขากวาง แต่ ในบริเวณที่ทำกิจกรรมไม่มีกิ่งไม้ เด็กจึงเลือกฝักดันโกงกาง มาแทน และดอกไม้ที่ใช้ตกแต่งเขาเด็กสามารถใช้ดอก พวงครามแทนดอกไม้เพื่อฟ้าได้ และส่วนใบหูใช้ปะการัง แทนก้อนหิน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กมีความคิดยืดหยุ่นใน การเลือกวัสดุชนิดอื่น ๆ มาทดแทนวัสดุที่ต้องการได้

4. ความคิดละเอียดลออ ช่วงสัปดาห์แรก เด็ก ยังไม่สามารถอธิบายหรือตอบคำถามผลงานที่ตนเอง สร้างได้ และผลงานผู้วิจัยไม่สามารถคาดคะเนได้ว่าผลงาน ของเด็กคืออะไร เนื่องจากเด็กขาดการให้รายละเอียด

ชนิดเดิมมาสร้างสรรค์ผลงาน แต่เมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ จากการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนเห็นการเปลี่ยนแปลง ในสัปดาห์ที่ 4-5 พบว่า เด็กสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการ เลือกวัสดุชนิดอื่น ๆ มาทดแทนโดยไม่ยึดติดกับวัสดุ ชนิดเดิม ๆ ได้ แต่ยังมีเด็กบางคนที่ยังยึดติดกับวัสดุ ชนิดเดิม และยังไม่ยอมเปิดใจลองใช้วัสดุชนิดอื่น ๆ และ ในสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กสามารถเลือกวัสดุชนิดอื่น ๆ มา ทดแทนวัสดุที่ไม่มีได้ด้วยตนเอง ตัวอย่างคำพูดของเด็ก เช่น “คอของยีราฟ ถ้าไม่มีฝักดันโกงกางหนูจะใช้กิ่งไม้ แทนเพราะมันก็ยาวเหมือนกันค่ะ” “ตอนแรกหนูจะใช้ ดอกไม้สีชมพูตกแต่งค่ะ แต่เพื่อน ๆ เลือกไปหมดแล้ว หนูเลยใช้ดอกไม้สีขาวแทนได้ค่ะ”

ตกแต่งผลงาน แต่หลังจากสัปดาห์ที่ 3-5 เด็กสามารถ อธิบายผลงานของตนเองได้ การสร้างสรรค์ผลงาน สามารถคาดเดาได้บางส่วน เนื่องจากเด็กยังขาดการให้ รายละเอียด และสัปดาห์ที่ 6-8 เด็กตกแต่งรายละเอียด เพิ่มเติมโดยเลือกวัสดุหลากหลายชนิดจัดเรียงเป็น ส่วนประกอบต่าง ๆ ทำให้ผลงานชัดเจน ในขั้นตอน การนำเสนอเด็กสามารถอธิบายส่วนประกอบของผลงาน ได้อย่างละเอียดชัดเจน ซึ่งความสามารถด้านความคิด รายละเอียดของเด็กสูงขึ้น ตัวอย่างคำพูดของเด็ก เช่น “หนูสร้างนก 3 ตัว มีเพื่อน แม่นก และลูกนก หนูสร้าง ห้องนอนให้นกด้วยค่ะ หนูเอาเปลือกหอยมาสร้างเป็น ผ้าห่มให้นกด้วยค่ะ” “ผมขอหิ้วยีสตุธรรมชาติใช้กับฝักดันมา ตกแต่งในผลงานเพิ่มนะคะ”

ภาพประกอบ 5

ผลงานของเด็กคนที่ 2 ที่ตั้งชื่อว่านกบนฟ้ากับสวนดอกไม้

ตัวอย่างผลงานในสัปดาห์ที่ 8 เรื่องเสียงพาเพลิน เด็กคนที่ 2 สร้างผลงานนกบนฟ้ากับสวนดอกไม้ โดยแรงบันดาลใจมาจากการได้ยินเสียงนกและได้ยินเสียงลม เด็กสามารถเลือกหยิบวัสดุธรรมชาติมาจัดเรียงเป็นส่วนประกอบต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความคิดละเอียดลออ โดยสวนดอกไม้สร้างจากดอกป๊อบ ลูกหมากแดง เปลือกพิสตาชิโอ ดอกข้าวแดง ส่วนของนกสร้างจากเมล็ดฝักเพกา และในส่วนต้นไม้สร้างจากฝักโก้งกางและลูกยางนา

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยที่สามารถตอบวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับพัฒนาการระดับสูง เป็นผลมาจาก 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ขั้นตอนการจัดประสบการณ์
1) ขั้นกระตุ้นความสนใจ 2) ขั้นนำเข้าสู่เนื้อหา
3) ขั้นสำรวจและสร้างสรรค์ผลงาน 4) ขั้นสรุปและสะท้อนการเรียนรู้

ประเด็นที่ 2 วัสดุธรรมชาติที่หลากหลายจากการเดินสำรวจเก็บวัสดุด้วยตนเองและจากที่ครูเตรียมไว้ให้

ประเด็นที่ 3 สภาพแวดล้อมในพื้นที่ธรรมชาติที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เด็กพบเจอวัสดุธรรมชาติที่แปลกใหม่ และช่วยกระตุ้นความสนใจ

อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนบ้านดงลิ้น ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ได้ให้ความสำคัญในการให้เด็กได้เลือกใช้วัสดุ

ธรรมชาติที่หลากหลายเพื่อให้เด็กนำไปสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งสอดคล้องกับ Piaget (1969) ที่กล่าวว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยควรให้เด็กได้รู้จักใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านประสบการณ์และการเคลื่อนไหวจากการมองเห็น ได้ยิน ได้กลิ่น รับรส และสัมผัส ซึ่งช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ รอบตัว กิจกรรมภูมิศิลป์ทำให้เด็กได้สัมผัสกับธรรมชาติผ่านการสำรวจวัสดุธรรมชาติในสภาพแวดล้อมที่มีดิน พื้นหญ้า ก้อนหินหลายขนาด หลายสี เด็กได้มีโอกาสเลือกวัสดุธรรมชาติแล้วนำมาออกแบบสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะ การที่เด็กได้เห็นวัสดุธรรมชาติที่มีลักษณะที่หลากหลาย พื้นผิวของวัสดุธรรมชาติที่หลากหลาย ได้แก่ ก้อนหินที่มีพื้นผิวทั้งเรียบ ขรุขระ มีลายเส้นของใบไม้ ขอบใบที่เรียบ ขอบใบที่ขรุขระ ผิวใบไม้ที่มีขน ผิวใบไม้ที่เรียบ ลักษณะของเปลือกหอยหลากหลายชนิดที่มีความโค้งมน มีความคม หรือพื้นผิวมีความมันวาว การเลือกวัสดุธรรมชาติทำให้เด็ก ๆ ได้ฝึกสังเกตวัสดุธรรมชาติรอบ ๆ ตัวมีความแตกต่างกันผ่านการมองเห็นและใช้มือสัมผัส ส่งผลให้เด็กเข้าใจคุณสมบัติพิเศษของวัสดุแต่ละชนิดที่แตกต่างกัน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แก่เด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ความคิดริเริ่ม ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ พบว่า หลังการทดลอง มีคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมและรายด้านเพิ่มสูงขึ้น และคะแนนความคิดสร้างสรรค์ระหว่างการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ทั้ง 8 สัปดาห์มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความคิดยืดหยุ่น รองลงมา คือ ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ และ

ความคิดคล่องแคล่ว จากการที่ผู้วิจัยได้สังเกตการทำกิจกรรมภูมิศิลป์ เด็กสามารถนำวัสดุธรรมชาติที่หลากหลายมาถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะด้วยความคิดของตนเอง (ความคิดริเริ่ม) สามารถคิดสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างรวดเร็ว (ความคิดคล่องแคล่ว) ตัดแปลงให้เป็นส่วนประกอบต่าง ๆ ในผลงานได้อย่างหลากหลาย (ความคิดยืดหยุ่น) อีกทั้งวัสดุธรรมชาติที่มีหลากหลายชนิดช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจจะตกแต่งผลงานให้มีรายละเอียดสมบูรณ์ยิ่งขึ้น (ความคิดละเอียดลออ) ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำเสนอเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ความคิดริเริ่ม เด็กมีความกระตือรือร้น และให้ความสนใจในการทำกิจกรรม เนื่องด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์เปิดโอกาสให้เด็กสามารถเดินสำรวจพื้นที่ในธรรมชาติ เลือกใช้วัสดุธรรมชาติได้อย่างหลากหลายเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้ด้วยตนเอง ในการนำเสนอผลงานเด็กสามารถอธิบายแนวคิดได้แตกต่างกันไปตามจินตนาการและประสบการณ์ของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ Guilford (1967) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มีความคิดริเริ่มจะสามารถนำความคิดเดิมที่มีอยู่ของตนเองมาปรับเปลี่ยนดัดแปลงจนเกิดเป็นความคิดใหม่ เด็กบางคนมีการวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงาน สังเกตได้จากหลังจากที่เลือกวัสดุธรรมชาติ เด็กใช้นิ้วขีดเส้นบนพื้นทรายก่อนเพื่อร่างผลงานไว้ล่วงหน้าจึงค่อยนำวัสดุธรรมชาติมาวางเป็นส่วนประกอบที่ต้องการ และในการนำเสนอผลงานเด็กส่วนใหญ่สามารถอธิบายถึงแนวคิด ส่วนประกอบในการสร้างสรรค์ผลงาน และร่วมแสดงความคิดเห็นในขณะที่ทำกิจกรรมจากความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hidayah (2019) ที่กล่าวถึง ลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์ เด็กที่มีความคิดริเริ่มจะเป็นเด็กที่กล้าแสดงออกกล้าพูด และกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเอง ซึ่งการให้เด็กได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากวัสดุธรรมชาติที่มีความหลากหลายทำให้เด็กมีความมั่นใจ และกล้าถ่ายทอดความคิดของตนเองผ่านผลงานและคำพูด

2. ความคิดคล่องแคล่ว เด็กสามารถสำรวจพื้นที่ในธรรมชาติเพื่อเลือกวัสดุธรรมชาตินำมาออกแบบ และสร้างสรรค์ผลงานตามระยะเวลาที่กำหนดได้อย่างคล่องแคล่ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wojciehowski & Ernst (2018) พบว่า กลุ่มเด็กที่ทำกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์จะเพิ่มขึ้น ซึ่งต่างจากเด็กที่ไม่คลุกคลีกับธรรมชาติ เด็กสามารถ

เลือกวัสดุธรรมชาติได้โดยไม่ลังเล เนื่องจากเด็กจินตนาการภาพผลงานที่ต้องการสร้างไว้แล้ว จึงทำให้สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เด็กกล้าที่จะตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นได้หลากหลายและไม่ซ้ำกับเด็กคนอื่น ถึงแม้ว่าเด็กจะตอบคำถามเดียวกันและพร้อมกันก็ตามแต่เด็กจะพยายามคิดและรับหาคำตอบใหม่ การนำเสนอผลงานเด็กสามารถอธิบายได้อย่างคล่องแคล่วครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Handayani et al. (2017) ที่กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความคิดคล่องแคล่วจะสามารถทำงานและแก้ปัญหาได้เร็วกว่าเด็กคนอื่น ๆ อีกทั้งเด็กบางคนสามารถให้คำแนะนำและคอยเตือนเพื่อนได้

3. ความคิดยืดหยุ่น เด็กสามารถเลือกวัสดุธรรมชาติโดยไม่ยึดติดกับวัสดุชิ้นเดิม โดยสามารถเลือกวัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวัสดุที่ต้องการได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sailamai (2015) ระบุว่า เมื่อเด็กประดิษฐ์ผลงานจากอาชีพในท้องถิ่น เด็กสามารถใช้อุปกรณ์อย่างอื่นมาทดแทนวัสดุชิ้นเดิม อีกทั้งเด็กสามารถคิดจินตนาการเชื่อมโยงกับสิ่งใกล้ตัวได้ กิจกรรมภูมิศิลป์เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กสร้างสรรค์และจินตนาการได้อย่างอิสระ ส่งผลให้เด็กไม่รู้สึกลดดัน และไม่รู้สึกกังวลเมื่อไม่มีวัสดุที่ต้องการ สามารถเลือกใช้วัสดุที่มีอยู่ทดแทนวัสดุเดิมและสามารถปรับเปลี่ยนความคิดตามวัสดุที่ใช้ได้ และในการนำเสนอผลงาน เด็กสามารถอธิบายถึงวัสดุที่ใช้ทดแทน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเด็กมีความคิดยืดหยุ่น และรู้จักแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ตนเผชิญได้

4. ความคิดละเอียดลออ เด็กมีการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานได้ตามหัวข้อที่กำหนดในแต่ละสัปดาห์ ผู้วิจัยได้เห็นการพัฒนาของเด็กมีการตกแต่งผลงานเพื่อเพิ่มรายละเอียดให้มีความชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phumket (2017) ระบุว่า เด็กสามารถแสดงออกถึงความคิดละเอียดลออจากการนำวัสดุธรรมชาติมาตกแต่งให้รายละเอียดเพิ่มเติมจนผลงานสมบูรณ์ ในช่วงของการทำกิจกรรมเด็กมีความกระตือรือร้นอยากจะทำต่อเติมผลงานให้น่าสนใจมากยิ่งขึ้น เด็กจึงขออนุญาตหยิบวัสดุธรรมชาติเพื่อนำมาตกแต่งผลงานเพิ่มเติม และเด็กสามารถนำเสนอส่วนประกอบของผลงานได้อย่างละเอียดและชัดเจน อีกทั้งเด็กให้ความสนใจเมื่อเพื่อนนำเสนอผลงาน และรู้จักการกล่าวคำชมเชยผู้อื่น

จากการอภิปรายในด้านความคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวไปข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Phungching (2019) ระบุว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมศิลปะจากวัสดุธรรมชาติ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA+c สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม แสดงให้เห็นว่าวัสดุธรรมชาติที่หลากหลายมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย อีกทั้งการทำกิจกรรมภูมิศิลป์ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงตามแนวคิดของ Dewey (cited Williams, 2017) ที่มุ่งเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by doing) ผึกคิด ผึกการแก้ไขปัญหา และ ผึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ช่วยให้เด็กได้สัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิดผ่านเดินสำรวจสิ่งแวดล้อมรอบตัว สังเกตพืช สัตว์และแมลง ส่งผลให้เด็กมีอารมณ์ที่ร่าเริงแจ่มใส และมองธรรมชาติเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Bouratzoglou (2018) ระบุว่า ในระหว่างการสร้างสรรค์ผลงาน เด็กแสดงความคิดเห็น และแสดงสีหน้าท่าทางเป็นมิตรต่อธรรมชาติ และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wojciehowski & Ernst (2018) ระบุว่า กลุ่มเด็กที่ทำกิจกรรมตามสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ซึ่งต่างจากเด็กที่ไม่คลุกคลีกับธรรมชาติ จากผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมภูมิศิลป์ส่งผลให้ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเพิ่มสูงขึ้นเป็นผลมาจากเด็กใช้เวลาเรียนรู้และสังเกตผ่านธรรมชาติรอบตัว นอกจากนี้ กิจกรรมภูมิศิลป์สามารถนำไปบูรณาการกับศาสตร์อื่น ๆ ได้ เช่น ในงานวิจัยของ Alsina & Salgado (2021) ใช้กิจกรรมภูมิศิลป์ทางคณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์ในเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กได้พัฒนาความสามารถทางคณิตศาสตร์จากการสนทนาร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้น โดยใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์

การจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ผ่านนิทานเพื่อกระตุ้นความสนใจ กล่าวได้ว่า นิทานเป็นสื่อที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์และการเรียนรู้ให้แก่เด็กปฐมวัย ในขั้นการจัดประสบการณ์ผ่านตัวละครในนิทาน ช่วยให้เด็กฝึกคิดฝึกตั้งคำถาม รู้จักเปรียบเทียบ แยกแยะ และเข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ส่งผลให้เด็กสามารถนำ

ประสบการณ์ไปใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Sakuldee (2018) ที่ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอนุบาล 1 โดยผ่านการเล่านิทาน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และเด็กมีพฤติกรรมการเรียนรู้ในระดับดี อีกทั้งนิทานช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจกิจกรรมศิลปะ โดยสามารถนำไปต่อยอดในงานประดิษฐ์ต่าง ๆ แสดงให้เห็นว่านิทานเป็นสื่อที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่สามารถนำไปต่อยอดสร้างผลงานศิลปะสร้างสรรค์ได้

บทบาทของครูช่วยส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ตั้งแต่สังเกตพฤติกรรมของเด็ก จัดเตรียมวัสดุที่หลากหลายและเพียงพอ จัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมและช่วยให้คำแนะนำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ Vygotsky (1978) ได้เสนอแนวคิดของขอบเขตของการเรียนรู้ (Zone of proximal development) หมายถึง พัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับการช่วยเหลือหรือการมีปฏิสัมพันธ์จากบุคคลรอบข้างที่มีประสบการณ์มากกว่า เช่น ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือเพื่อน บุคคลเหล่านี้มีส่วนช่วยให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ช่วยแก้ปัญหา และอำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กสามารถทำงานได้อย่างสำเร็จ อีกทั้งความคิดสร้างสรรค์มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งครูต้องสร้างความเชื่อมั่นผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี ช่วยกระตุ้นและให้กำลังใจ เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมั่นใจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Tegano, Moran & Sawyer (1991) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยที่เชื่อมั่นในตนเองมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้วิจัยได้จัดเตรียมวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นไว้อย่างหลากหลายและเพียงพอสำหรับการทำกิจกรรม หากเพิ่มวัสดุธรรมชาติจากต่างถิ่นเพื่อเป็นตัวเลือกที่แปลกใหม่จะช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยได้จัดเตรียมวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่นที่สอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้ไว้อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามควรมีการสอบถามเด็กเป็นรายสัปดาห์ถึงวัสดุธรรมชาติที่ต้องการ เพื่อกระตุ้นความสนใจและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

3. ผู้วิจัยควรให้เวลาในการทำกิจกรรมในบางขั้นตอน เช่น การเดินสำรวจธรรมชาติ และการเก็บรวบรวมวัสดุธรรมชาติ และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ควรสังเกตความเหมาะสมของระยะเวลาเพื่อให้เด็กแสดงความสามารถในด้านความคิดสร้างสรรค์ผ่านการสร้างสรรค์ผลงานให้ได้มากที่สุด

4. ผู้วิจัยต้องศึกษาและตรวจสอบวัสดุธรรมชาติที่มีความเหมาะสม และปลอดภัยอยู่เสมอ เนื่องจากวัสดุธรรมชาติบางชนิดอาจเกิดการเปื้อนยู่ยู่ แดงหักอาจมีแมลงมีพิษหรือเกิดส่วนมีคมที่อาจเป็นอันตรายต่อเด็กได้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์ที่มีต่อพัฒนาการในด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์ และพัฒนาการทางภาษา

2. ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมภูมิศิลป์โดยใช้วัสดุธรรมชาติของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย เช่น ในภาคใต้อาจเลือกใช้ลูกสนทะเล กระจูด และย่านลิเภา ในภาคกลางอาจใช้ผักตบชวา ต้นกก และใบลาน ในภาคเหนืออาจใช้ลูกสนสามใบ และปอสา

3. ควรศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้รูปแบบอื่นที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ เช่น การจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ปรากฏการณ์เป็นฐานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์

References

- Alsina, A., & Salgado, M. (2021). Land Art Math: A STEAM Activity to Promote Mathematical Competence in Early Childhood Education. *Education Mathematics Education in Childhood*, 7(1), 1-11.
- Behnamnia, N., Kamsin, A., Ismail, M., & Hayati, A. (2020). The Effective Components of Creativity in Digital Game-Based Learning Among Young Children: A Case Study. *Children and Youth Services Review*, 116, 1-13.
- Bourotzoglou, E. A. (2018). Art, Cultural Heritage and Parent Counselling Activities, as Pioneering Practices for Kindergarten Class Management. *Journal of Contemporary Education*, 2, 20-26.
- Erdem, C., Bagci, H., & Kocyigit, M. (2019). *21st Century Skills and Education*. Cambridge Scholars Publishing.
- Ernst, J., & Burcak, F. (2019). Young Children's Contributions to Sustainability: The Influence of Nature Play on Curiosity, Executive Function Skills, Creative Thinking, and Resilience. *Sustainability*, 11(15), 1-22.
- Fitriyati, N. R., Himah, N., & Rohadi, R. (Eds.). (2019). *Proceeding of 1st Conference of English Language and Literature (CELL)*. <https://shorturl.asia/RNmQp>
- Glaveanu, V. P., Hanchett Hanson, M., Baer, J., Barbot, B., Clapp, E. P., Corazza, G. E., Hennessey, B., Kaufman, J. C., Lebeda, I., Lubart, T., Montuori, A., Ness, I. J., Plucker, J., Reiter-Palmon, R., Sierra, Z., Simonton, D. K., Neves-Pereira, M. S., & Sternberg, R. J. (2019). Advancing Creativity Theory and Research: A Socio-Cultural Manifesto. *The Journal of Creative Behavior*, 54(3), 741-745.
- Guilford, J. P. (1967). Creativity: Yesterday, today, and tomorrow. *The Journal of Creative Behavior*, 1(1), 3-14.

- Handayani, P. H., Gandamana, A., and Farihah, D. (2017). Development of Creativity Early Childhood in the Family. *Journal of Healthy and Prosperous Family*, 15(2), 46-55.
- Hidayah, A. F. (2019). The Effect of Pop Up Book Activities On Group A's Early Childhood Creativity. *Early Childhood research Journal*, 2(1), 30-40.
- Kanchanawasri, S. (2009). *Classical test theory*. Bangkok: Chulalongkorn University Printing House. [in Thai]
- Nanthalad, P. (2017). *Arts for Young Children*. Udon Thani: Udon Thani Rajabhat University. [in Thai]
- Oncu, E. C. (2016). Improved creative thinkers in a class: A model of activity based tasks for improving university students creative thinking abilities. *Educational Research and Reviews*, 11(8), 517-522.
- Pang, W. (2015). Promoting creativity in the classroom: A generative view. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 9(2), 122-127.
- Phumket, S. (2017). *A Development of an Art Activity from Natural Materials to Enhance Creative Thinking in Early Childhood Children*. [Master of Education, Naresuan University]. Naresuan University Library. [in Thai]
- Phungching, S. (2019). *The Effect of Art Activities with Natural Materials of SSAPA+c Model to Improve Self-Regulation and Creative Thinking of Young Children*. [Master of Education, Silpakorn University]. The Central Library of Silpakorn University. [in Thai]
- Piaget, J. (1969). *The psychology of the child*. New York: Basic Books.
- Sakuldee, S. (2018). *The Development of Creative Thinking by Using Fables for Kindergarten 1*. [Master of Education, Dhurakij Pundit University]. Learning Center and Library Dhurakij Pundit University. [in Thai]
- Sailamai, B. (2015). *The Development of Creative Thinking for Preschool Children Through STEM Education Learning Experience Provision on Local Careers in Songkhla Province*. [Master of Education, Kasetsart University]. KU Knowledge Repository. [in Thai]
- Serbu, G. A. (2020). Creativity and Preschool Education – Imperatives to an Harmonious Development of the Child. *International Journal of Educational Sciences*, 2(3), 60-67.
- Shilling, R., & Brooklyn, J. (2010). *Land Art for Kids*. Blurb.
- Tantipalachiwa, K. (2008). *Learning management for early childhood*. Bangkok: Brain-Base Books. [in Thai]
- Tegano, D. W., Moran, J. D., & Sawyer, J. K. (1991). *Creativity in Early Childhood Classrooms*.
- Totes, P., Bunbhub, B., Eaknava, N., Promdecha, C., Upaphong, S., Nuanyoung, N., Inprayoon, S., & Limpakuptathavorn, A. (2014). The concept of “Nature” in contemporary art in Europe and America. *Silpakorn University Journal of Fine Arts*, 2(1), 195-234. [in Thai]
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Williams, M. K. (2017). John Dewey in the 21st Century. *Journal of Inquiry & Action in Education*, 9(1), 91-102.
- Wojciehowski, M., & Ernst, J. (2018). Creative by Nature: Investigating the Impact of Nature Preschools on Young Children's Creative Thinking. *International Journal of Early Childhood Environmental Education*, 6(1),